

1. Okolnost, že muž vydržuje si svobodnou ženštinu, není ještě o sobě důvodem vyhostění (rozh. min. vn. ze dne 20. dubna 1868 č. 4786).

2. Obec je oprávněna cizince z území obecního vyhostiti jen tehda, když okolnosti odůvodňující vyhostění nastanou během pobytu dotyčné osoby v obci (rozh. min. vn. ze dne 23. února 1879 č. 15.243).

3. Osoba, jež má svou obec domovskou v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených nesmí býti policejně vypovězena ze žádného místa neb okresu tuzemského pouze z ohledů veřejného řádu nebo bezpečnosti, nejsou-li tu též ostatní podmínky žádané § 1 zák. ze dne 27. července 1871 náhl. říš. s. ze dne 22. října 1879 č. 192).

4. Osoba, jež nemůže ihned prokázati listinami svoji příslušnost neb udati ihned svoji obec domovskou, jejíž zjištění často obtížným bývá i osobám práva znalým, nesmí býti ihned hnána postrkem s místa pobytu, nýbrž postačí, když osoba taková může se o sobě tak vykázati, že bude asi možno dle toho její příslušnost v pádu potřeby bez závady zjistiti (náhl. říš. s. ze dne 17. července 1879 č. 187).

5. Osoba, která dotěrným způsobem domáhá se jen soukromé dobročinnosti osob vysoce postavených, nemůže již proto býti stihána dle § 1 a zák. ze dne 27. července 1871; rovněž ne dle § 1 b, může-li se něčím vykázati (náhl. říš. s. ze dne 20. ledna 1880 č. 207).

6. Dle § 1 b a 2 zák. ze dne 27. července 1871 lze policejně odstraniti určitého místa neb území individua bez výkazu a určení, tedy jak osoby bez výkazu tak osoby bez určení, jež nemohou prokázati žádný příjem a žádný dovolený výdělek (náhl. říš. s. ze dne 16. října 1882 č. 264).

Jen obec smí vyhostiti osobu z území obecního, nikoliv nadřízený úřad politický (roz. min. vn. ze dne 24. října 1869 č. 15.554). Nalezl-li obecní představený na vyhostění, lze se odvolati předkem k obecnímu výboru a teprve proti výroku tohoto lze podati stížnost k politickému úřadu okresnímu (roz. min. vn. ze dne 18. října 1870 č. 12.954).

Vrácení ku stavu předešlému (v řízení soud. civ.).

I. Pojem a význam.

Nové zákony procesní nemohly se zcela vzdáti tohoto právního prostředku a rovněž nelze připustiti na prosté vyloučení úkonu procesního, jež nastává nedodržením lhůty nebo promeškáním roku. Zákonodárce musí však rozeznávat mezi zaviněným a nezaviněným zmeškáním. Obojí zmeškání ohrožovalo by však značně právní bezpečnost, kdyby se k zaviněnému příliš přihlíželo, nezaviněné pak ignorovalo. Náhoda by pak ovládala naše právní vztahy a pro nepatrné zápletky a věci vedlejší nebylo by lze přihlížeti při vynášení rozsudku k momentům nejdůležitějším a zákonodárství sotva by mohlo stanoviti dosti dlouhé lhůty a usnadniti odročování roků, by umožnilo nalézání práva zachovati jistý parallelismus mezi rozsudkem a pravým utvářením se poměrů právních. Naproti tomu nutno však vytknouti jisté hranice, by nebyly dokořán dvěře otevřeny svévolným a chikanujícím sporům. Řízení pozbylo by tím vši pevnosti, každý dodatečný úkon přivedl by spor zase zpět do dřívější polohy, jednání musila by býti stále obnovována, nebylo by rozvoje a zakončení, nebo by se obojí aspoň protáhlo do nekonečna, pořádek řízení by přestal a též správné nalézání práva by trpělo nepříznivým vlivem takového nedostatku pořádku.

Prostředníci mezi těmito oběmi nepřijatelnými eventualitami činí restituce; jsouc účelně zařízena nedotýká se pevnosti a přehlednosti řízení, nýbrž ponechává mu jeho hranice a jeho míru, avšak zároveň uzavírá spor před vládou náhody, uplatňuje myšlenku zodpovědnosti a přičitatelnosti též ve sporu a zabraňuje nespravedlivým rozsudkům. V novém sporu civilním zúžuje se užití restituce odpadnutím zásady eventuální samo sebou; jednání — ať již odbývá se při jednom neb více rocích — pokládá se za celek, každé přednesení je včasným, jež bylo učiněno před skončením jednání o návrhu, o kterém se má rozhodnouti. Tím způsobem zmizely dosud zvláště důležité případy procesuálního zmeškání. Pro ostatní případy pravého zmeškání stává se restituce zbytečnou, ježto zákon dovoluje, jsou-li tu podmínky restituce nebo podmínky stejně závažny, by dodatečně byl proveden procesní úkon zmeškaný. Tu zmizí restituce v novém řízení aspoň formálně co zvláštní procedura. Návrh restituční prohlášen jest v novém sporu civilním z důvodů účelnosti za obyčejné přednesení při jednání, otázka restituční pak za část onoho jednání. Proti vlastnímu řízení restitučnímu směřuje snaha zákona hlavně k tomu, by bylo řízení to omezeno na případy odůvodněné potřeby a by přípustnost restituce byla vázána v zájmu zjednodušení a zkrácení řízení restitučního podmínkami, jež lze snadno seznati a snadno zjistiti, by dále bylo bráněno zneužívání tohoto řízení za příčinou protahování sporů a by tedy zejména řízení to, kdekoli možno, pojato bylo do řízení ve věci hlavní. Za restituci lze žádati jen když strana nemůže promeškaný úkon procesní bezprostředně dodatečně předsevzítí — jinak by byla restituce bezúčelnou oklikou — a rovněž nelze o restituci mluvit, když strana mohla z důvodu restitučního žádati ještě před zmeškáním za prodloužení lhůty neb odročení roku, aneb když tak marně učinila (viz motivy k vládní osnově).

II. Základní zásady.

1. Když některá strana nepředvídanou neb neodvratnou událostí jsouc zdržena, nemohla v čas dostaviti se k roku, neb nemohla v čas vykonati úkon procesní lhůtou vázaný a když obmeškání tím způsobené mělo za následek pro stranu právní újmu tu, že vyloučena byla z procesního úkonu, jež bylo vykonati, tedy této straně, pokud zákon nic jiného nestanoví, povoleno buď k návrhu navrácení ke stavu předešlému.

2. Návrh restituční nelze opírat o důvody, o kterých soud již našel, že jsou nedostatečné, by na základě jich straně bylo povoleno prodloužení lhůty promeškané neb odročení zmeškaného roku. Vládní osnova žádala dokonce nepřekonatelnou překážku, kdežto stálý výbor posl. sněmovny a stálé komise panské sněmovny seslabilý znění vládní osnovy v ten smysl, že již nepředvídaná událost odůvodňuje restituci. Stranám lze uložiti za povinnost, by žádaly v čas za prodloužení lhůty neb odročení roku, když mohou předvídati, že jim nebude možno lhůtu dodržeti, neb k roku se dostaviti, avšak nelze od stran žádati, by působily proti nepředvídanému běhu věcí. Z těchto důvodů vyloučil výbor kritérium nepřekonatelné překážky. Tím jest zároveň umožněno domáhati se restituce pro události, jež sběhly se v osobě advokátově, což ostatně odpovídá jak slušnosti, tak i posavadní tradici právní.

III. Zamítnutí návrhu na vrácení ke stavu předešlému

1. Tento návrh budiž bez dalšího řízení, t. j. a limine zamítnut, když mohla strana promeškaný úkon procesní bezprostředně dodatečně předsevzítí (viz § 145 odst. 2 civ. ř. s.).

2. Návrhu, aby povoleno bylo vrácení ke stavu předešlému, nebudiž vyhověno, když strana pro překážky k ospravedlnění návrhu na vrácení uvedené, mohla zakročit o prodloužení lhůty neb o odročení roku.

3. Rovněž nelze návrhu vyhověti, když tyto překážky již opět minuly v čase, kdy strana podle § 145 odst. 2 civ. ř. s.) mohla sama dodatečně předsevzítí úkon procesní (§ 147 civ. ř. s.).

4. Pro zmeškání lhůty k podání návrhu na vrácení a pro zameškání roku k jednání o návrhu na vrácení v předešlý stav restituce je vyloučena (§ 151 civ. ř. s.).

IV. Řízení.

1. Návrh na povolení restituce podán buď u soudu, u něhož měl býti předsevzat promeškáný úkon procesní.

2. Návrh buď podán, pokud zákon nic jiného nestanoví, ve 14 dnech. Lhůta tato počíná se dnem, kterého minula překážka, která promeškání způsobila; lhůta nemůže býti prodloužena. Ve sporech směnečných a nájemních obnáší lhůta restituční 8 dní (§§ 555 č. 2 a 575 civ. ř. s.).

3. Návrhy patrně pozdě podané budtež bez dalšího řízení zamítnuty (§ 148 civ. ř. s.).

4. Strana, která navrhuje vrácení, uveď v příslušném podání neb v protokolární žádosti podání zastupující všechny okolnosti, jež odůvodňují návrh restituční a udej prostředky, jimiž je osvědčiti hodlá.

5. Spolu s návrhem budiž promeškáný úkon procesní sám, nebo při promeškáném roku to dodatečně předsevzato, co předneseno býti mělo liknavou stranou pro přípravu ústního projednávání. O návrhu na povolení vrácení rozhodne soud usnesením po předchozím ústním jednání (§§ 148, 149 civ. ř. s.).

V. Právní účinky povoleného vrácení ke stavu předešlému.

1. Povolným vrácením vstoupí rozepře zase do toho stavu, ve kterém byla před nastalým promeškáním.

2. Rozsudek následkem promeškání již vydaný zruší se, když se restituce povolí.

3. Byl-li rok zmeškán, tedy již při roku položeném k jednání o návrhu restitučním může řízení o návrhu, by povolena byla restituce, spojeno býti s jednáním, k jehož provedení byl určen promeškáný rok, nebo může aspoň, bylo-li návrhu restitučnímu vyhověno, býti jednání toto ihned předsevzato (§ 150 civ. ř. s.).

4. Návrhem, by povolena byla restituce in integrum, nestaví se postup právní rozepře. Avšak soud může k návrhu naříditi, by rozepře byla prozatímně přerušena, je-li toho nezbytně třeba, by restitucí, jež asi bude povolena, byl zabezpečen úplný výsledek a když zároveň přerušeni rozepře odpůrci žadatele za vrácení nezpůsobí značné újmy.

5. Jestliže rozepře v tomto čase projednává se v instanci vyšší, budiž instance tato ihned zpravena o nařízeném prozatímním přerušeni opravného řízení.

6. Jestliže táž strana navrhuje vrácení proti rozsudku následkem promeškání vynesnému a navracení proti vypršení lhůty k odvolání se z tohoto rozsudku, tedy odloží se řízení o tomto právě řečeném návrhu restitučním až po pravoplatném rozhodnutí o návrhu restitučním prv zmíněném (§ 147 odst. 2 civ. ř. s.).

7. Po vyřízení návrhu restitučního pokračuje se buď k návrhu neb z moci úřední v přerušném řízení (§ 152 civ. ř. s.).

VI. Rozhodnutí o žádosti restituční.

1. Proti rozhodnutí, jímž restituce in integrum byla povolena, není dalšího prostředku opravného. Co se týče otázky, zda připouští se proti povolené restituci opravný prostředek, chtěla jej vládní osnova a stálý výbor poslanecké sněmovny úchylnou od předpisů starého soudního řádu tehdy připustiti, když povolení stalo se s porušením zákonných předpisů o restituci. Společná konference podržela však k návrhu stálé komise panské sněmovny posavadní zákonné ustanovení, že se proti povolení restituce nepřipouští opravný prostředek. Návrh tento odpovídá úplně povaze tohoto právního ústavu a proto ponecháno bylo volnému soudcovskému uvažování při povolování restitucí pole co nejširší.

2. Straně, která navrhla restituci, uložena buď, nehledě k tomu, zda návrhu vyhověno čili nic, náhrada všech nákladů, které vznikly odpůrci promeškáním a jednáním o návrhu restitučním i náhrada nákladů řízení, jež se stalo restitucí bezúčinným.

VII. Ve sporech směnečných je vyloučena restituce na újmu strany, jež ve hlavní rozepři jednala bezelstně, když strana tato mezi tím svých směnečných nároků naproti třetím osobám projitím času zcela neb z části pozbyla neb aspoň jich pro krátkost ještě zbývajícího času nemůže k platnosti přivést (§ 556 civ. ř. s.).

VIII. V řízení rušené držby, pokud se týče v řízení o žalobách z rušené držby, je restituce vyloučena (§ 460 civ. ř. s.).

IX. Žaloba o obnovu (viz čl. Žaloba o zmatečnost a obnovu).

Vrácení ku stavu předešlému (v řízení trestním).

I. Přípustnost.

Promešká-li obviněný lhůtu k opovězení nějakého opravného prostředku proti rozsudku, může mu soud, jemuž přísluší rozhodovati o opravném prostředku, povolit restituci v těchto případech:

1. když prokáže, že mu pro neodvratitelné okolnosti bez jeho viny nebo bez viny jeho zástupce nebylo možno lhůtu dodržeti;
2. když žádá za restituci ve 3 dnech po odpadnutí překážky a
3. když podá zároveň ohlášení.

II. Řízení.

1. Žádost podána buď u soudu, u něhož slušelo ohlásiti opravný prostředek;

2. tento soud dodá žádost i s ohlášením žalobci, aby podal své vyjádření a dle potřeby obviněný svou odpověď na ně a předloží, když uplynula lhůta k podání odpovědi vyměřená, spisy soudu, jenž rozhoduje o prostředku opravném a který, povolí-li restituci, rozhodne ihned ve věci hlavní.

3. Bylo-li žádáno za restituci pro zmeškání lhůt k podání odporu a zmateční stížnosti proti rozsudku vynesnému dle § 427 al. 1 tr. ř., rozhodne kasační soud ohledně odporu a zároveň o žádosti restituční (roz. ze dne 5. ledna 1887 č. 15.245, č. sb. 1017).

4. Byla-li restituce odepřena, není proti tomu opravného prostředku.

5. Pokud se žádosti restituční nevyhoví, nestaví se jí výkon, leč že by soud, u něhož byla podána, shledal dle okolností případu za vhodné, aby výkon odložen byl.